

ПОЛІТОЛОГІЯ

УДК 32–027.21

DOI: [HTTPS://DOI.ORG/10.21564/2663-5704.57.276674](https://doi.org/10.21564/2663-5704.57.276674)

Малкіна Ганна Миколаївна, докторка політичних наук, професорка, професорка кафедри політичних наук, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
e-mail: G.m.malkina@knu.ua
ORCID ID: 0000-0002-2307-4702

Пастухов Антон Володимирович, магістрант, філософський факультет, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
e-mail: antonipastukhov@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-7256-521X

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОЛІТИЧНОЇ ТЕОРІЇ ТРАДИЦІОНАЛІЗМУ У ВЧЕННІ Р. ГЕНОНА

У даній науковій роботі есплікуються базові методологічні детермінанти політичної проблематики у вченні відомого французького традиціоналіста Рене Генона. Основною науковою проблемою, яку було вирішено у статі, є теоретичне препарування методологічної структури вчення Р. Генона та виявлення вузлових ідей для аналізу політичної топіки доктрини традиціоналізму.

Ключові слова: *політична традиція, інтегральний традиціоналізм, сакральне та профанне, політична метафізика, матеріалізм, Рене Генон.*

Постановка проблеми. Актуальністю дослідження є пошук нових моделей осмислення політичних явищ та дійсності, які ґрунтуються на нових варіаціях розуміння політичної сфери суспільного буття; також пошук шляхів політичної ідентичності, зокрема традиціоналістської орієнтації, які починають артикулюватися в сучасних наукових дослідженнях, свідчать про своєчасність опрацювання ідей мислителя; разом із цим виокремлення правильного розуміння традиції є основоположним завданням сьогодення, оскільки «сама ідея традиції була зруйнована настільки, що ті, хто прагне її виявити, не знають, у який бік прямувати, і вони виявляються готовими прийняти будь-яку хибну ідею, яку їм представлять під цим ім'ям замість неї» [1, с. 214] – був

переконалий Р. Генон. Основними завданнями, які ставлять автори у цій роботі, є: надання оптимальної дефініції інтегрального традиціоналізму; визначення феноменів спадковості та адаптивності традиції в політичній сфері; кристалізація місця і ролі політичного в системі першопринципу та з'ясування суті метафізики політики; розкриття сутності вищого принципу в традиціоналістській доктрині Р. Генона, а також детермінація специфічних функцій цього принципу, з редукцією їх до політичної проблематики; виявлення двох сфер використання традиційної доктрини – езотеризму та екзотеризму – та їхнього взаємозв'язку з політико-правовою сферою буття; окреслення суті бінарного дуалізму профанного та сакрального і формулювання їхніх засадничих характеристик. Отож, розпочинаючи політологічну рефлексію над традиціоналістським вченням Р. Генона, слід спочатку вказати на певні конвенційні методологічні пролегомени у думковченнях автора, які зводяться до проблем політичного поля, для створення теоретичного плацдарму майбутнього осмислення політичної теорії мислителя.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченням заданої проблеми займалися зарубіжні та вітчизняні науковці, зокрема: Ж. Урсен, Ю. Загородній, М. Седжвік, Ф. Шоун, Р. Зобков, І. Остащук, С. Вищеньський та ін. Слід вказати, що творчий доробок Р. Генона як політичного філософа та теоретика не знайшов належної рефлексії в українському науковому дискурсі.

Метою статті є розкриття особливостей методологічної бази політичної теорії традиціоналізму, виходячи з аналізу ідей фундатора цієї доктрини – Рене Генона. Маючи інтенції деконструювати політичні ідеї французького філософа Р. Генона автори чудово розуміють фундаментальну складність поставленої мети, оскільки теоретичні основи мислителя, які ми аналізуємо в даній роботі, не були специфічно векторизовані на експлікацію проблематики політичного буття, а також оминалися критичною літературою, іншими словами: наукове дослідження спадку Р. Генона в контексті політичної філософії майже не було артикульовано, це пояснюється «специфічністю галузі філософствования Генона та радикальністю деяких його висновків» [2, с. 21].

У дослідженні автори користувалися наступними **методами**: системним, структурно-функціональним, дескриптивним та діалектичним. Саме вони дозволили узагальнити та систематизувати інформацію, яку репрезентовано в роботі. У даній статті автори намагаються розкрити тему дослідження, використовуючи принципи об'єктивності та неупередженості, а також усунення суб'єктивних оціночних суджень.

Виклад основного матеріалу. Загальними результатами дослідження є: виокремлення поняття примордіальної традиції та її редукції до ідеального природного стану людства; з'ясування особливостей адаптивності та наслідування в контексті традиційного духу як особливої форми конститування

соціально-політичного буття, виходячи з основного владарюючого вищого принципу; розуміння усіх політичних та правових інститутів як семіотичних структур буття, які імплементують собою метафізичне начало традиції, отже розуміння політичного як надбудовної конструкції буття людини. Так само в цій науковій публікації детерміновано політичну концептуалізацію принципу з його функціональністю, яка проявляється в таких аспектах: конститутивному, інтегративному, прескриптивному, цілепокладання, спадковості та ієрархічності. Визначено засадничу категорію доктринальної метафізичності буття як імперативу традиціоналізму. Поряд із цим нюансовано онтологічні виміри екзотеризму та езотеризму в контекстуальності політичного функціонування. Останнім, що автори розглядають у цій статті, є дуалізм сакрального та профанного, а також визначення сакральної політики і субстантивних категорій профанного: матеріалізму, індивідуалізму, гуманізму, економізму тощо. Далі ми більш детально розглянемо кожний вищевказаний аспект.

Рене Жан-Марі-Жозеф Генон (1886–1951) – це теоретик інтегрального традиціоналізму, його фундатор; саме він розробив базисний понятійно-категоріальний апарат, основні напрями філософського осмислення буття в контексті традиціоналізму та спрямував свої мисленнєві конструкції для формування, систематизації та опису теорії цієї доктрини. Головною категорією всієї традиціоналістської парадигми філософа, її наріжним каменем виступає *примордіальна традиція*, яка розглядається як системоутворююча доісторична явленнева кондиція буття, що характеризується абсолютним синтезом сущого під верховенством метафізичного першопринципу духовного (сакрального) начала, а також його онтологічної маніфестації у стані абсолютної гармонійності та синтезу, тобто через функціонування ретрансляції традиційного духу [3]. Це перша нормативна форма організації дійсності, що існувала з початку зародження людства і проявлялася через цей дух, а оскільки першопочаткова нормативність може розумітися в терміні природного стану, то можна прийти до висновку, що саме примордіальна традиція виступає певним природним станом існування людства: «його виникнення (традиційного духу. – *Авт.*) насправді зливається із народженням людства, адже цей дух може бути вільно названий нормальним, адже він більшою чи меншою мірою надихав усі відомі нам цивілізації» [4, с. 53]. На перевагу нашої думки можна навести візію І. Осташука, який переконаний, що «примордіальний “суто духовний” принцип породжує первинний ідеальний стан» [5]. Таким чином, цей концепт являє собою першу і найвищу ланку метафізичного принципу, який репрезентується в різних цивілізаціях через його екстраполяцію в різних буттєвих сферах, а оскільки існує певна кореляційна залежність між першопринципом і його відгалуженнями, то важливим для Р. Генона виступає *ідея метафізичної, онтологічної, духовної та формалістичної спадковості*: саме

завдяки їй і може бути конституційовано істинність феноменів, у тому числі і політичних – істинна держава, істинна політика, істинна влада, «адже за умов відсутності спадкоємності можуть існувати лише штучні та нежиттєздатні реконструкції» [4, с. 59], які мислитель буде іменувати профанними, демаркаційні ознаки яких ми будемо виокремлювати нижче. Тому неможливо вигадати або спродукувати нову «істинну» ідею, а тільки наслідувати абсолютні та традиційні: «...істина не є продуктом людського розуму, – констатує Р. Генон, – вона існує незалежно від нас, і нам треба лише пізнати її» [4, с. 111]. Тут ми можемо прослідкувати певну концептуальну гомологічність ідей Р. Генона і Платона з його концепцією світу наявних сутностей і світу копій [6]: як для першого, так і для другого існує ідейний імператив існування трансцендентної сфери, яка, шляхом еманациї, реалізує себе в світ даності та конфігурує його функціоналістичне навантаження. Тому ми можемо стверджувати універсалізацію принципу традиційності, який виходить із примордіальної традиції і базується на концептуальному ландшафті монотеїстичного трактування метафізичних параметрів істини та різнорідних форм репрезентації цієї істинності, які відрізняються лише залежно від особливих часових, географічних, культурних та ментальних детермінант, але «покоються на одних й тих самих природних основах» [7, с. 71] – це і породжує феномен адаптивності традиції: «істинний традиційний дух завжди і всюди є одним і тим самим, у якій би формі він не поставав; різноманітні форми ... являють собою вираження єдиної істини» [4, с. 64], «існує лише одна метафізика, оскільки істина теж єдина» [Там же, с. 89]. Тому маємо право констатувати існування дисперсійного плюралізму єдності, який полягає у вищій ідейній низхідній інтегрованості різних формоутворень – це і є формула конформності наявного щодо вищого ідейного принципу: вона несе в собі ідею благого синтезу в сутнісній гармонійній підпорядкованості. У свою чергу, ці варіативні форми можна розглядати в якості семіотичних конструкцій, які відображаються у нашому світі через сутність символів, які є опредметненням вищої ідеї: «“втілення ідеї” в деякій формі і є не що інше, як символізм» [8, с. 168]. Тому всі політичні організації являють собою символічні конструкції як еманацию метафізичної реальності: держава, наприклад, як і будь-яке інше політичне явище, розуміється в якості ідейного механізму імплементації вищої ідеї.

Екстраполоючи вищевказані наративи до теоретичних диспозицій походження держави, ми приходимо до методологічного силогізму Р. Генона, який постулює *метафізичну концепцію походження держави і права*, де політичні інститути та кодифіковане право суть тільки екстеріоризація трансцендентної сфери. Найбільш релевантно виразив це Ж. Урсен:

«– символізм має свій початок у самій природі живих створінь та речей;

– але природні закони суть тільки репрезентація божественної волі (божество розглядається як принцип, як неіндивідуальний Бог. – *Авт.*);

– отож, виходячи з цього, символізм має «не-людське» походження, чи, краще сказати, “його принцип походить далі та сходить вище людства”» [9, с. 158]. Тому цілком логічним висновком буде утвердження генонівського принципу, який синтезує усі сфери людського буття під приматом традиційної доктринальності, як базового структурного елементу побудови його системи, в тому числі і політичної: «метафізична доктрина складає базис, все ж інше пов’язане з нею як наслідки чи її застосування в різних відносних сферах дійсності» [4, с. 87], – з огляду на це конструюється уявлення про базис духовного та політику як надбудову, вторинне поприще, яке повністю підпорядковане семантиці метафізичної сфери і являє собою відносно віддзеркалення принципів останньої; політика розуміється як особливий тип онтологічної дійсності, яка реплікує семантичні норми першопринципу крізь адаптивну призму спеціалізації метафізики: «всі речі (у тому числі і політична сфера. – *Авт.*), якими б перехідними вони не були самі по собі, транслюють чи уособлюють принципи, кожна на свій лад і відповідно до свого порядку існування» [7, с. 21]. Політична сфера, як і будь-який феномен матеріального, характеризується нестабільністю, де гіпотетично можлива узурпація профанних моделей параметрів буття, які, на думку Р. Генона, зараз побутують на сучасному Заході і виходячи з яких відбувається ідейна перверсія самої суті політичного. Звідси утворюється нова критика політичного зі сторони чистої ідеї, тобто зверху (на протигагу марксистській критиці політики знизу, з економічно-матеріалістичної топіки) в контексті недостатності наслідування трансцендентних основ буття. Істинна ж політика повністю взаємозалежить від конститутивів вищих ідейних сутностей і породжується синтезом умоглядних принципів та їхньої адаптивності до ментальних, географічних, часових чинників. За таких кон’юнктур політична сфера набуває власної імпліцитної референтності в умовах реалізації принципів: «ніхто не забороняє розглядати сферу застосування як наділену власною цінністю, за умови, що водночас її прив’язаність до принципів ніколи не буде випускатися з уваги» [4, с. 197], а «де ці (соціальні та політичні концепції) зайняли занадто велике місце та стали переважними, вони інваріантно стали причиною виродження та перверсії» [9, с. 170], – отже, політика не може трансфігурувати принцип або вводити новий, тому Р. Генон свідомо анігілює евристичну функцію політичного, природа якого «в дійсності належить до зовсім іншого порядку» [7, с. 9], а потенціал зводиться лише до наслідування вищої ідейної доктрини: «що стосується другого, який відноситься до порядку тільки політичного, ... то він абсолютно вторинний, та не повинен мати ніякого значення по відношенню до питання принципів» [7, с. 11]. Таким чином, на думку авторів статті, тут

ідеться про *метафізацію політики*, зведення її до абсолютних ідейних першопричин, відхід від яких скасовує модальність правильності чи істинності політичного і повинен розглядатися як повна привація традиційності.

Як ми зрозуміли, принцип є першорядним, і саме завдяки його існуванню і можливе конституювання даності – тут ми приходимо до засадничої ідеологеми генонівського вчення: суще передбачає та конструює належне, а оскільки належне функціонує, виходячи з суцього, то самість принципу, який лежить в основі останнього, скасовує можливість свавільного діяння в контексті його виконання – тим самим принцип розглядається як абсолютний закон. Певне символізоване втілення першопринципу Р. Генон проаналізував в роботі «Цар світу» (1927), де іпостась царя світу репрезентує собою вищий інтегральний надраціональний принцип чи вищого законодавця всього суцього, виступає нерухомим двигуном системи, це той, «хто, будучи вміщений у центр усіх речей, керує їхнім рухом, сам не беручи участі в ньому» [10, с. 21]. У цій же праці мислитель стверджує, що цар світу (або першопринцип) має основні функції упорядкування і регулювання, які тісно пов'язані з категорією гармонічності як одним з атрибутів примордіальної традиції. Тому, аналізуючи вищесказане, можна виокремити такі *специфічні функції метафізичного принципу в політичній сфері*:

- конститутивна, що проявляється в створенні оптимальної моделі існування наявного, а в контексті проблематики політичного – створення політичного буття як відгалуження від основного парадигмального поля традиції;
- інтегративна, яка об'єднує навколо сутності принципу усі структурні елементи дійсності, у тому числі і політичну сферу;
- прескриптивна, яка створює певні нормативні правила функціонування політичної онтології в системі метафізичних координат;
- цілепокладання, за якою, лише виходячи з принципу, можна визначати мету політичних акцій та суть реалізації певної політичної діяльності;
- функція спадковості, де основоположним концептом виступає механізм наслідування політичних інститутів та ідей, але не в історичному вимірі, а в топії ідейного відтворення основних засад традиції;
- функція ієрархічності, яка ілюструється існуванням ідейного священнопочатку та субординаційних відносин між ним та політичною сферою, які не повинні видозмінюватись незалежно від будь-якої зовнішніх флуктуацій.

Оскільки сама природа принципу є глибоко метафізичною, то ми можемо вивести імплікацію і детермінувати ще один із магістральних аспектів вчення традиціоналізму – *доктринальну метафізичність*, де остання розуміється в якості «знання, а не науки, знання, яке завдяки інтелектуальній інтуїції піднято до рівня надіндивідуального, отже, надраціонального порядку» [9, с. 148], яке не залежить від часового та географічного виміру, тому є субстанційно

незмінним та має власні атрибути: непорушність, абсолютність, універсальність, стабільність, позачасовість та довговічність. Саме тому в наявному світі мислитель критикує революційність та реформізм як такі, вважаючи їх нелогічними, оскільки сама по собі трансформація концептуально опонує ідеї принципу, у природі якого іманентно закладено тенденцію до нерухомості: «зміна, в її найзагальнішому сенсі, є неінтелігібельною та повною протиріччю, тобто її існування неможливе без принципу, з якого вона виходить, та який, будучи принципом, не може бути підпорядкованим, а тому завжди залишається незмінним» [4, с. 78].

Через метафізичність та трансцендентність традиції особливістю гносеологічного опрацювання її ідей виступає *специфічна надраціональна інтелектуальна інтуїція, або «чиста інтелектуальність»*, яка «є найвищою та найбільш безпосередньою з усіх форм пізнання як така, що не залежить від жодних чуттєвих чи раціональних форм» [4, с. 103] і яка повинна належати істинній інтелектуальній еліті: «тому що не всі мають здібності або “кваліфікації”, необхідні для досягнення її пізнання» [11]. За допомогою інтелектуальної інтуїції осягається універсальне знання, що неможливо лише розкрити через дію, оскільки воно знаходиться під керівництвом розуму і не здатне вийти за межі матеріального прояву. Р. Генон провидить знак еквівалентності між метафізикою та інтелектуальною інтуїцією. Так, він пише, що вона «є наднаціональною властивістю, ... тобто метафізикою як такою» [4, с. 110]. Тому «знання», «умогляд», «чистий інтелект» є невід’ємною властивістю традиційного укладу як невідчужуваного гносеологічного аспекту сходження до розуміння першопринципу, який виступає антитезою раціональності та чуттєвості і розглядається в ієрархічній підпорядкованості: чиста інтелектуальність – раціональне – чуттєве. Сама приналежність розуміння до вищих принципів, як і осмисленість такої приналежності, є запорукою визнання як самого Буття в цілому, так і всіх його часткових аспектів, рівно як і будь-яких форм людської діяльності, «освяченими» цими вищими принципами.

Це, у свою чергу, тісно пов’язано з розрізненням езотеризму та екзотеризму як двох відокремлених сфер буття, з власною внутрішньою логікою функціонування. Ми не будемо детально поглиблюватися в цю масштабну проблематику вчення Р. Генона, оскільки вона заслуговує фундаментального окремого філософського осмислення, а зупинимося на базисних структурах, які є дотичними до політичної семантики візій філософа. Так, вивчення принципів належить до сфери езотеричної, саме вона ретранслює, пристосовує істинне знання до умов певного суспільства та протекціонує традицію в її спадковості; це сфера особливого духовного спектра метафізичності, тому «публічність та езотеризм ... очевидним чином несумісні» [8, с. 130] – і неухильно виходить, що езотерика антигегалтарна та антинародна, а також на-

лежить інтелектуальній еліті або духовному володарюванню (наприклад, даосизм у Китаї або Тасавуф в ісламі). З іншого боку, екзотеризм – це конформативний феномен прояву принципу, який репрезентується в моральних, юридичних та догматичних модусах; це зовнішня сторона принципу, яка орієнтується на регламентацію зовнішньої онтології – ця функція належить світській владі (конфуціанство і шаріат відповідно). Узагальнюючи, можна навести приклад з розуміння юридичних інститутів і констатувати, що саме *на езотеричному ґрунті існує джерело права, а крізь призму екзотеризму воно формалізується і набуває рис соціально-політичного регулювання*. Таким чином, ці дві сфери не протиставляються, а гармонійно комплементують одна одну.

Останнім засадничим методологічним фактором традиціоналізму Р. Генона, який ми розглянемо в цій статті, є бінарний дуалізм сакрального та профанного, який «дорівнює протистоянню традиційного та контртрадиційного» [12, с. 112]. Прикладну сторону цієї проблематики найбільш масштабно мислитель ілюструє в контекстуальності геополітичного протиборства Заходу та Сходу, проте зараз нам хочеться нюансувати основні теоретичні чинники цієї опозиції та зупинитися саме на них. Сакральне, як і профанне, характеризується загальною описовістю соціально-політичних феноменів та кондицією функціонування їх у системі координат інституту вищого принципу: сакральне розуміється в умовності оптимального системного діяння, виходячи з параметрів традиції, які ми описали вище. С. Вишинський розуміє сакральне у вченні традиціоналістської парадигми «не тільки в ролі основоположних координат пізнання, але і як метафізичну передумову та домінуючу всього автентичного буття – “логос”, що наділяє його онтологічними смислами» [Там же, с. 65]. Воно існує за умови існування правильно облаштованого традиційного суспільства, де все відображає першопринцип в символізмі буття, де домінує ідея холізму над принципами індивідуалізму. Саме тому ми можемо констатувати певну логічну тріадичність генонівського вчення: істина – традиція – сакральність; де істина зберігається в традиції, а традиція реалізується через збереження сакральності, тому, таким чином, сакральність несе в собі істинність. Отож, ми можемо говорити про конгеніальність понять істинної політики, про яку йшлося вище, та сакральної політики. *Сакральна політика, у свою чергу, – це політична ієрархічна дійсність, яка скеровує діяльність суспільства на підтримку істинності шляхом протекції традиційності*.

Профанне синонімічне антитрадиціоналізму та, у свою чергу, сприймається Р. Геноном як антагоністичний напрям конструювання політико-соціального буття, який мислитель зводить до світськості та секуляризації, причиною чого стала тотальна матеріалізація суцього, що було «поворотом від

небес під приводом підкорення землі» [4, с. 41]. Мислитель ілюструє досить чіткі семантичні квантори цього явища: атономізм; диференціація; автономізм другорядних сфер (особливо економіки, шляхом прагматизації онтології); жага до множинності (як системної, так і політичної або соціальної) та неможливість її об'єднання; механізація життя; антагонізм та протиставлення.

А. Чернишева та В. Карабатинова, виходячи з цього, вводять термін прогресивної матеріалізації, яка «є, перш за все, особливим духовним станом або, іншими словами, встановлення свідомості, коли людина більш-менш осмислено надає вирішального значення речам матеріального порядку та пов'язаним із ним заняттям» [13], тобто нівеляції духовних практик та переведення загальної топіки на явища матеріального гатунку. Матеріалізм породив такі модерні профанні феномени, як гуманізм та, зрештою, індивідуалізм, які найбільш дієво десакралізували соціально-політичну онтологію людей. Засадничим завданням першого було зведення всього плюралізму суцього до моделей людського виміру, де людина стала центральним актором світорозуміння, тобто конституювався антропоцентризм – він заклав початок індиферентизму до вищих метафізичних принципів: «гуманізм» став першою формою того, що проявилася згодом сучасним «секуляризмом». «Через бажання звести все до людини як самоцілі ... людина націлилася виключно на задоволення потреб, властивій матеріальній стороні її природи...» [4, с. 41] – це традиціоналістський теоретичний імператив, який констатує, що абсолютизація людських елементів життя безкомпромісно призводить до ціннісної девальвації вищого принципу. Саме тому цілком можливо вважати гуманізм антитрадиційною ідеєю через те, що «буває і може бути чисто традиційним лише те, що передбачає наявність елемента надлюдського порядку» [1, с. 217], а він свідомо демонтує потенціал цієї наявності.

Індивідуалізм, який стає продуктом гуманізму та інтенсифікує профанацію буття, розглядається Р. Гененом у дефініції «як заперечення будь-якої можливості існування надіндивідуального порядку» [4, с. 85], і є тотожним самому антитрадиційному духові. Він, як і гуманізм, негліжує вищий принцип буттєвості через концентрацію тільки на самій іпостасі індивіда і виступає квінтенсенцією профанності, оскільки разом із цим є антиномією духовності та істинної інтелектуальності через те, що виступає «рушієм виключно найнижчих можливостей людства» [Там же, с. 110]. Закономірність індивідуалізму полягає в тому, що в індивідах кількість тим більше домінуватиме над якістю, чим більше вони будуть схилитися до того, щоб бути простими індивідами, і чим більше вони будуть тим самим розділені один з одним, що не означає існування більшої диференційованості, тому що ще є якісна диференціація, яка є, власне, зворотною стосовно цього абсолютно кількісного розподілення: «...цей поділ робить з індивідуумів лише “одиниці” в нижчому значенні цьо-

го слова, а з їхнього ансамблю – чисту кількісну множинність; в межі, ці індивіди будуть не більше, ніж щось порівнянне з так званими “атомами” фізиків, позбавленими будь-якої якісної детермінації» [1, с. 50]. Індивідуалізм, у свою чергу, породжує самобутню форму осягнення зовнішнього виміру буття – натуралістичну концепцію розуміння дійсності, яка повністю анігілює метафізичну структуру світу.

Таким чином, Р. Генон приходить до незаперечного консеквенту про те, що «заперечення традиції передбачає те саме, що й індивідуалізм» [4, с. 117]. Ще одним сучасним феноменом породження матеріалізму виступає демократія як «проголошення вищості множинності як такої, вищості, котра фактично існує виключно в матеріальному світі» [Там же, с. 142] – яка виступає ідейним антонімом ієрархічної єдності та протистоїть традиційному духу, через те що в правильно конструйованій політичній системі тільки вище може породжувати нижче, а не навпаки, коли нижче формоутворює вище, – демократія ж має саме таке, неправильне, структурно-функціональне навантаження і розглядається як логічна аберація. На вершині ієрархії повинна розміщуватись непорушна ідея єдності, оскільки саме вона є принципом, з якого виходить всяка множинність, а не навпаки. Істинна влада може походити тільки зверху, а її легітимація є чимось більшим, ніж справою соціального порядку. Виходячи з цього, Р. Генон критикує сучасні державні утворення, які складають лише суму індивідів і не мають ніякої вищої мети та інтегративної синкретичності. Наступним важливим аспектом профанності є примат економіки над усіма іншими сферами буття людей, або економічний універсалізм, природна сутність якого лежить у створенні дезінтеграційних конфронтативів: «матерія, як уже неодноразово зазначали, є, по суті, множинністю та поділом, саме в ній лежать витoki боротьби та конфліктів: отже, економічна сфера – чи то у випадку народів, чи самих індивідів – не може не бути територією боротьби інтересів» [Там же, с. 163]. Ще однією з основних ознак профанації принципу виступає трансмутація гносеологічної ієрархії: раціональне і чуттєве виступають базисними кондиціями пізнання, тоді як інтелектуальною інтуїцією нехтують і переводять її на другорядні позиції. Так, сучасні філософія та наука генеральною доктриною проголосили раціональність, а психологія – чуттєвість: «обмеження знання виключно нижчим рівнем емпіричного та аналітичного дослідження фактів, відірваних від принципів, розчинення в безкінечній кількості незначних деталей, накопичення необґрунтованих гіпотез, котрі нескінченно руйнують одна одну, та фрагментація поглядів, не придатних ні для чого іншого, крім суто практичного застосування» [Там же, с. 39] – це все виступає характерними рисами профанного світосприйняття та світорозуміння, які прямо чи опосередковано призводять до зміни онтологічної та метафізичної конституції світу, через

пертурбацію парадигми пізнання: синтетичне знання характерне традиційному чи сакральному типу суспільства, а аналітичне – профанному. Якщо для традиційних суспільств домінуючим актом людини було споглядання, повністю засноване на умоглядних конструкціях, то для новітніх або профанних соціальних конгломерацій релевантним є примат дії над спогляданням: «За допомогою інтелектуальної інтуїції досягається універсальне знання, що неможливо лише через дію, – переконані Р. Карімов та Р. Бекбаєв, – оскільки воно знаходиться під керівництвом розуму і нездатне вийти за межі матеріального прояву» [14]. Усе вищезгадане утворює диктатуру матерії, у якій розчиняється абсолютно все: «коли люди так занурюються у матеріальне, що не помічають нічого поза межами цієї сфери, й усе більше стають рабами матерії» [4, с. 45] – саме раб матерії (економіко-фінансово-речової [13]) являє собою основний антропологічний тип профанного світу; поряд із цим змінюються й аксіоматичні засади світу, де цінність людини детермінується кількістю грошей та речей. Узагальнюючи, вкажемо, що в роботі «Тамна мова Данте та “переказ любові” І», яка увійшла до збірки «Нариси про християнський езотеризм», автор приходить до теологічного обґрунтування традиціоналістської дихотомії профанного та сакрального: «...а протилежність, на яку ми щойно вказали, тоді рівнозначна протилежності між Адом, який являє собою профанний світ, та Небесами, які є степенями ініціативної ієрархії» [8, с. 161].

Висновки. Підбиваючи підсумки вищесказаного, слід констатувати, що політологічний аналіз теоретико-методологічних основ філософії Р. Генона є багатоконцептуальною проблематикою вивчення і являє собою потенційний фундамент для подальшої роботи з тематикою політичної теорії традиціоналізму. У роботі було визначено основоположні онтологічні та метафізичні конституції категорії примордіальної традиції з її логічними політичними консеквентами: адаптивністю та наслідуваністю, які виступають фундаментальними детермінантами умови трансляції традиційного духу на нижчі ланки буттєвої ієрархії. Особливістю розуміння доктрини Р. Генона є вчення про принцип, який є центроорганізуючим елементом усієї традиціоналістської системи мислителя і бачиться ним у якості інтегральної надраціональної законодавчої іпостасі всього суцього, який фактично створює, оптимізує і скеровує політичну систему людського буття: виходячи з цього, конструюється уявлення про вторинність політичної сфери, а також її абсолютну підпорядкованість та залежність від вищого першопринципу або традиційного першопочатку. Також у роботі було артикульовано основний засіб гносеологічного розуміння та ретрансляції ортодоксальної традиційності – істинна або чиста інтелектуальність, яка тісно пов'язана з концепцією доктринальної метафізичності та розрізненням езотеризму та екзотеризму. Останнім засадничим

аспектом детермінації методологічної проблематики політичного вчення мислителя виступає негативна дихотомія сакрального і профанного зі структурними особливостями їхнього конституювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Генон Р. Царство количества и знамения времени : пер. с фр. Москва : Беловодье, 1994. 304 с.
2. Красильников В. О. Философия Рене Генона как философский эзотеризм. *Известия Саратовского университета. Новая серия. Серия Философия. Психология. Педагогика*. 2019. Т. 19, вып. 1. С. 21–24. URL: cyberleninka.ru/article/n/filosofiya-rene-genona-kak-filosofskiy-ezoterizm (дата обращения: 29.11.2022).
3. Генон Р. Восточная метафизика / пер. с фр. Н. Тирос. Москва : Беловодье, 2004. 256 с.
4. Генон Р. Криза сучасного світу / пер. з фр. І. Калюга ; під наук. ред. Ю. Завгороднього. Київ : Анна Колкун, 2020. 212 с.
5. Остащук І. Б. Генон, Рене Жан-Марі-Жозеф. *Велика українська енциклопедія*. 15.11.2019. URL: [https://vue.gov.ua/Генон, Рене Жан-Марі-Жозеф](https://vue.gov.ua/Генон,РенеЖан-Марі-Жозеф) (дата звернення: 29.11.2022).
6. Платон. Государство. Санкт-Петербург : Азбука, 2020. 480 с.
7. Генон Р. Духовное владычество и мирская власть / пер. с фр. Н. Тирос. Москва : Беловодье, 2015. 208 с.
8. Генон Р. Очерки о христианском эзотеризме / пер. с фр. Н. Тирос. Москва : Беловодье, 2008. 224 с.
9. Урсен Ж. Рене Генон: к пониманию одного сложного человека. Духовное владычество и мирская власть / пер. с фр. Н. Тирос. Москва : Беловодье, 2015. 208 с.
10. Генон Р. Царь Мира / пер. с фр. Н. Тирос. Москва : Беловодье, 2008. 224 с.
11. Каримов Р. Р., Бекбаев Р. Р. Концепция кризиса современного мира в дискурсе компаративистской историософии Рене Генона. *Academic research in educational sciences*. 2021. Vol. 2, Issue 4. P. 186–196. URL: cyberleninka.ru/article/n/kontseptsiya-krizisa-sovremennogo-mira-v-diskurse-komparativistskoy-istoriosofii-rene-genona (дата обращения: 29.11.2022).
12. Вишинський С. Д. Онтологічні виміри інтегрального традиціоналізму: дис. ... канд. філос. наук : 09.00.01 / Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України. Київ, 2013. 211 с.
13. Чернышева А. В., Карабатырова В. Г. Антропологический кризис современности: «Царство количества» Р. Генона. *Гуманитарный вестник*. Вып. 8 (34). 2015. URL: cyberleninka.ru/article/n/antropologicheskiy-krizis-sovremennosti-tsarstvo-kolichestva-r-genona (дата обращения: 29.11.2022).
14. Каримов Р. Р., Бекбаев Р. Р. Синтез традиционализма и социальной антропологии в метафизике Рене Генона. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*. 2021. Vol. 1, Issue 3. P. 81–90. URL: cyberleninka.ru/article/n/

sintez-traditsionalizma-i-sotsialnoy-antropologii-v-metafizike-rene-genona (дата об-
ращення: 29.11.2022).

REFERENCES

1. Genon, R. (2012). *Carstvo kolichestva i znamenija vremeni* [The Reign of Quantity and the Signs of the Times]. Moskva: Belovod'e [in Russian].
2. Krasil'nikov, V. O. (2019). *Filosofija Rene Genona kak filosofskij jezoterizm* [The philosophy of René Guénon as philosophical esotericism]. *Izvestija Saratovskogo universiteta. Novaja serija. Serija Filosofija. Psihologija. Pedagogika – News of the Saratov University. New series. Series Philosophy. Psychology. Pedagogy*, 19 (1), 21–24. Retrieved from cyberleninka.ru/article/n/filosofiya-rene-genona-kak-filosofskiy-ezoterizm [in Russian].
3. Genon, R. (2004). *Vostochnaja metafizika* [Eastern metaphysics] / per. s fr. N. Tiros. Moskva: Belovod'e [in Russian].
4. Guénon, R. (2020). *Kryza suchasnoho svitu* [Crisis of the modern world] / per. z fr. I. Kaliuha; pid nauk. red. Yu. Zavhorodnoho. Kyiv: Anna Kolkun [in Ukrainian].
5. Ostashchuk, I. B. (2019). *Guenon, René Jean-Marie-Joseph. Velyka ukrainska entsyklopediia*. Retrieved from <https://vue.gov.ua/Генон, Рене Жан-Мари-Жозеф> [in Ukrainian].
6. Platon (2020). *Gosudarstvo* [State]. Sankt-Peterburg: Azbuka [in Russian].
7. Genon, R. (2015). *Duhovnoe vladychestvo i mirskaja vlast'* [Spiritual authority and Temporal power] / per. s fr. N. Tiros. Moskva: Belovod'e [in Russian].
8. Genon, R. (2008). *Oчерki o hristianskom jezoterizme* [Essays on Christian Esotericism] / per. s fr. N. Tiros. Moskva: Belovod'e [in Russian].
9. Ursen, Zh. (2015). *Rene Genon: k ponimaniju odnogo slozhnogo cheloveka. Duhovnoe vladychestvo i mirskaja vlast'* [Rene Guenon – Approach to a complex man. Spiritual authority and Temporal power] / per. s fr. N. Tiros. Moskva: Belovod'e [in Russian].
10. Genon, R. (2008). *Car' Mira* [King of the World] / per. s fr. N. Tiros. Moskva: Belovod'e [in Russian].
11. Karimov, R. R., & Bekbaev, R. R. (2021). *Koncepcija krizisa sovremennogo mira v diskurse komparativistskoj istoriosofii Rene Genona* [The concept of the crisis of the modern world in the discourse of the comparative historiosophy of René Guénon]. *Academic research in educational sciences*, 2 (4), 186–196. Retrieved from cyberleninka.ru/article/n/kontseptsiya-krizisa-sovremennogo-mira-v-diskurse-komparativistskoj-istoriosofii-rene-genona [in Russian].
12. Vyshynskiy, S. D. (2013). *Ontolohichni vymiry intehrlnoho tradytsionalizmu* [Ontological dimensions of integral traditionalism]: dys. ... kand. fil. nauk : 09.00.01 / In-t filosofii im. H. S. Skovorody NAN Ukrainy. Kyiv [in Ukrainian].
13. Chernysheva, A. V., & Karabatyrova, V. G. (2015). *Antropologicheskij krizis sovremennosti: «Carstvo kolichestva» R. Genona* [Anthropological crisis of modernity: «Kingdom of quantity» by R. Guenon]. *Gumanitarnyj vestnik – Humanitarian Bulletin*, 8 (34). Retrieved from cyberleninka.ru/article/n/antropologicheskij-krizis-sovremennosti-tsarstvo-kolichestva-r-genona [in Russian].

14. Karimov, R. R., & Bekbaev, R. R. (2021). Sintez tradicionalizma i social'noj antropologii v metafizike Rene Genona [Synthesis of traditionalism and social anthropology in the metaphysics of René Guénon]. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1 (3), 81–90. Retrieved from cyberleninka.ru/article/n/sintez-traditsionalizma-i-sotsialnoy-antropologii-v-metafizike-rene-genona [in Russian].

Malkina Hanna Mykolaivna, Doctor of Political Sciences, Professor, Professor of the Department of Political Sciences, Taras Shevchenko Kyiv National University, Ukraine

Pastukhov Anton Volodymyrovych, student of the faculty of philosophy, Taras Shevchenko Kyiv National University, Ukraine

METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF THE POLITICAL PROBLEMS OF THE TRADITIONALIST DOCTRINE OF R. GUÉNON

This scientific work explains the basic methodological determinants of political issues in the teachings of the famous French traditionalist René Guénon. The main scientific problem that was solved in the article is the theoretical preparation of the methodological structure of the ideas of R. Guénon and the identification of central ideas for the analysis of the political topic of the doctrine of traditionalism.

Keywords: *political tradition, integral traditionalism, sacred and profane, political metaphysics, materialism, René Guénon.*

